

לא ינום ולא יישן - עבירת נטישת עמדה צבאית

על אף הסכנה הרבה הגלומה בכך, לא אחת, חיילים נוטשים את עמדותיהם מסיבות מגוונות, ביניהם העדר תנאים נאותים בבסיס, אי הגעת מחליף זמן רב לאחר סיום המשמרת, או כאקט של מרד נגד מפקד או מפקדים עמם הם מסוכסכים. נטישת עמדה צבאית מהווה סכנה לחיילי הבסיס ובמקרים חמורים אף לכלל אזרחי המדינה, על כן חוק השיפוט הצבאי מאפשר ענישה כבידה כנגד חייל הכושל בחובה זו. עו"ד צבאי אסף דוק מסביר מהו העונש שנקבע לחייל הנוטש את עמדת שמירתו וכיצד לפעול במידה והואשמת בעבירה זו.

משמעת הינה אבן היסוד בגוף צבאי והיא מוסיפה עוז ורוח לחיילים. יעילות ביצוע המשימות והעלאת מורל היחידה הן רק חלק מההשפעה החיובית של ערך המשמעת בצבא. על כן, חוק השיפוט הצבאי מחמיר ונוקשה ביותר לעומת חוק העונשין האזרחי, ובמיוחד בכל הנוגע לנטישת עמדת שמירה, שמעבר להפרת הנהלים והחוקים - מהווה סכנת חיים. מה העונש שנקבע לחייל המפקיר את עמדתו?

מהו העונש על נטישת עמדה בצבא?

סעיף 58א בחוק השיפוט הצבאי מפרט אודות עבירת נטישת משמרת וקובע כי חייל אשר נטש את משמרתו, דינו מאסר של 3 שנים. במידה והעבירה בוצעה נוכח האויב, דינו - מאסר שבע שנים.

על אף העונשים הכבדים הקבועים בחוק הצבאי, המגמה של בית הדין הצבאי ושל המפקדים הבכירים היא לא לגזור את מלוא העונש על חיילים אשר נטשו עמדה, אם כי הם אינם נמנעים משלוח חיילים למחבוש. בנוסף, במידה ומדובר בלוחם אשר נטש עמדה או מוצב מבצע - הוא יהיה מצוי בסכנת הדחה מתפקיד לחימה.

כך לדוגמה, בשנת 2013, התחולל מרד בגולני במהלכו 17 לוחמים נטשו מוצב בפסגת החרמון, ונעצרו זמן קצר לאחר מכן. לטענתם, העבירה בוצעה עקב יחס משפיל של מפקדיהם כלפיהם. הם נשפטו על ידי המג"ד שלהם שגזר עליהם תקופות מאסר שבין 7-21 ימים.

בשנת 2015, 14 לוחמים מחטיבת גולני, אשר לחמו במבצע "צוק איתן" וזכו לשבחים על פעילותם, נטשו מוצב מבצע המצוי סמוך לגבול סוריה, במחאה על שחברם לפלוגה הודח מתפקידו. כעבור מספר שעות הם שבו למוצב. מפקד הגדוד שפט אותם וגזר עליהם עונשי מחבוש של 10-26 ימים בכלא צבאי. כמו כן, נשקלה האפשרות של להדיחם מתפקידי לחימה.

מקרים אלו ואחרים משקפים את משקל הנסיבות וההקשר של עבירת נטישת העמדה: מהו הרקע של החייל, האם הינו חייל מצטיין או בעל רקע בעייתי? מהן הנסיבות האישיות שהובילו לעבירה והאם היא נעשתה עקב טענות שנמצאו מוצדקות? האם הוא השאיר את העמדה או המוצב ללא חיילים נוספים ובכך ללא כוונות מבצעית? ולבסוף, האם כמה זמן לקח לו לשוב והאם הביע חרטה על מעשיו? כל אלו יכולים להשפיע על מידת העונש שיושט על החייל, ועלולים להכריע האם יודח מתפקידו כלוחם, או לא.

הואשמת בעבירת נטישת עמדה - מה עליך לעשות?

במידה ונטשת עמדה צבאית, עליך לדעת שמדובר בכדור שלג אותו עליך לעצור בהקדם. ככל שתשוב בהקדם לבסיס, ותדע להבהיר שהמעשה נעשה ב"להט הרגע", ומתוך מצוקה אישית לגיטימית, וללא ניסיון וכוונה להמריד חיילים אחרים - כך הדבר יסייע לך במשפט. ככל שתמשיך בגישה לוחמנית ומרדנית, כך המפקד או השופט ירגישו מחויבים להטיל עליך עונש כבד ואף להדיחך

מתפקידך, לבל "יראו ויראו". התייעצות עם עורך דין צבאי תאפשר לך לקבל הדרכה מדויקת כיצד לנהוג וכיצד לתקן את הנזק שנעשה. עורך דין צבאי יידע להציג את גרסתך בצורה הטובה ביותר ימזער ואף ימנע עונש מאסר ממושך ומהדחה מתפקידך כלוחם.

זומנת או נלקחת לחקירת מצ"ח?

גם אם אתה חייל בעל ותק והישגים, עליך לדעת שלחקירת מצ"ח חוקים משלה, ששום דבר בשירותך הצבאי או בתכונותיך האישיות לא הכין אותך עבורה. לכן, ברגע שאתה מגלה שאתה מזומן לחקירת מצ"ח, או צפוי להיות מזומן לחקירה - התקשר מיד לעו"ד דין צבאי המתמחה בדין הצבאי. עורך דין צבאי ידריך אותך ויגן על זכויותיך לכל אורך החקירה והמעצר, וידאג לך שהחשדות נגדך יסתיימו ללא כתב אישום, שתשתחרר מהמעצר בהקדם האפשרי, ושתוכל להמשיך בשירותך ובחיך באופן תקין. עבור משפחתו של החייל הנחקר: התקשרו מיד לעורך דין צבאי. גם אם הבן או הבת אומרים שהם "מסתדרים". אין זה נכון. כאמור, אותם דברים שאפשרו לבן המשפחה "להסתדר" בשירות הצבאי, יכולים להפיל אותו דווקא בחקירת מצ"ח. לכן, התקשרו מיד לעורך דין צבאי בכדי שתוכלו לראות את בנכם או בתכם בהקדם האפשרי, כאשר הוא חופשי ונקי מכל אשמה.

נוכח חשיבותה הרבה של החקירה במצ"ח ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לה על המשך ניהול ההליך הפלילי נגדך, חשוב שתיוועץ עם עו"ד צבאי טרם החקירה. דע - כי התייעצות משפטית עוד בטרם הגעתך לחקירת מצ"ח עדיפה על פני יעוץ בדיעבד ותיקון טעויות שנעשו במהלך החקירה. במידה והסתבכת בביצוע מעשה העשוי לגבש נגדך חקירה פלילית במצ"ח באפשרותך ליצור עימנו קשר בכל שעה בטלפון **052-6885006** או באמצעות הטופס המקוון באתר. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.